

Bonhaj Bóh!

Cíllo 41.
14. ořt.

Létník 4.
1894.

Serbiske njedželske lopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicjischčeřni w Budyschinje a šu tam dostacž sa schtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

21. njedžela po šwj. Trojiz.

Ian. 4, 47—54: S wěry — psches wěru — k wěrje.

To býchmy jako podpišmo pod nashe ſwjate ſezenje ſtajicž mohli. S wěry. Woſebny dwórfki ſaſtoñnik wjeřcha Herodascha Antipaža bě znano na ſwjedženju w Jeruſalemje něſhto wo Jesuſowych džiwach ſlyſchal a widział, tola by wón ſedma wo njeho rodžit, jeli ſo njebý jemu nusa wocži wocžiniła. Tak dołho hacž móže něchtón bjes Jesuſa wobſtač, njerodži wón jara wulzy wo njeho.

Hdyž pał nusa luboſče połnemu nanej wutrobu ſlama, potom ſlama wona tež ſtare ſersawe želeso staranja a praschenja ſa tym; hodži ſo to tež ſa tebje, abo ſchto budža ludžo na to prajicž? So ſo naſch kralowski na jažnym ſwětlym dnju k džiwnemu Nazarenſkemu wucžerzej poda a jeho pokornje prožy, ſo by wón dele pschischoł a jeho na ſmijercž khoremu ſynej pomhał, to je ſo ſ wěry ſtało.

Druhi lekar̄ by ſo psches to pał jara czesczeny cžuł abo tu wěz ſ krótka wotpokaſal: Jesuſ ujeje žane ſ wobeju czinił. Wón je ſlabje mužowe ſadžerzenje ſwaril a je ſo pschecželniwe ſa jeho wěru wobhonjał.

Wón pokasa jemu, ſo po prawym žaneje wěry nima, byrnjež jeho nusa pochnula, taž wjele wěricž, hacž wón wěri. A tola ležesche w ſwarzjenju tež něſhto pschiposnacža.

Tež tajka wboha, ſe wſchelakimi „ale“ měſchania wěra je temu řenjeſej pschezo hiſcheze lubſcha hacž naha njewěra, ſotraž wſchitkim džiwam a zejcham ſaſakle ſ hlowu tſchaſo abo hlupe ſo ſmějo napschecžo ſteji.

Ale wona ujeje dožahaza. Ujeplacži jeno, Jesuſej

wěricž, ale do Jesuſa a to bjes zejchow a džiwow dla lubeho ſłowa. Naſch kralowski wotpokaſa ſo kralowszy, wón njehněwa ſo na ſwarzjenje. „Ujech je, kaž chze, džesche wón, pomhaſ, pój dele, prjedy hacž mój ſyn wumrje.“

To da tón řenjeſ a wotpokaſa w tym ſamym čaſzu. Wón da, ſchtož proſchazý chyſche, ale niz, kaž wón chyſche. Wón ſlubi a ſpyta: Dži, twój ſyn je žiwy. W tym ležesche: Ja czinju jeho nětko ſtroweho bjes teho, ſo ſobu du. To bě wjele žadane, mjenujž ſlepa wěra, wěra na ſłowo. Ale ſrudny nan dže nuts do tuteje noz̄; duž ſo wona jemu roſjaſni, kaž nōz nad Bethlehemom. Wón dže wjeſehy domoj. Šſlónzo ſo khowa na njebjeſbach, nōz kafa jemu ſastacž, ale tole czakanie njecžini jeho njesczepliweho. Jego wolschewi drje jemu na połpucžu napschecžiwo ſhwataza powjescž, ale wón ſo jej njedžiwa. Wona jenož wobtwjerdži, ſchtož wěri: Jesuſ, niz pschipad, niz natura je jeho džecžo ſahojit — runje w tej hodzinje, hdžej džesche: „Dži, twoje džecžo je žiwe.“

A powjescž, fotruž wón pschinjeſe: Je jedyn w člowiskim ſchaleze, kiž ma móz na khorosczi a ſmijerczi, kiž móže wot wſchitkich ſlych czela a dusche a wot czerta wſchitkich ſlych we wutrobie wumoz, to je ſlubjeny meſias — tale powjescž je hiſcheze kraſniſcha, hacž ſchtož jemu wotrocžy, wjeſeli domjazy, wuſtrowjeny ſyn ſam pschi-powjedaju.

Nětk wěri wón ſe ſwojim zylým domom, to rěka: Nětk je zylemu domej pomhane, niz jeno na krótki čaſz, ale jedyn ras a pschezo, niz jeno w dobrých, tež w ſlych dnjach, niz jeno w živjenju, tež w ſmijerczi psches pōſnacze

Knjiesoweje kražnosće jako jeničkeho narodzeneho syna wot Wózta połneho hnady a prawdy.

To je khód s wéry psches wéru k wérje.
Schtó khodži žobu? Samjeń.

Sch.

Sara Martinez.

Pischelozil 3. f. Hr.
(Pokraczowanje.)

Ale ta holza nadubneje myſle bě ſebi ſwojego dobreho wot-pohlada a možy pſchewěſta, ſo by ſo wottraſchic̄ dała. Po wospietowanych proſtwach ju pſchipuſchec̄ichu. Maczec̄ w jaſtwie bě wſcha pſcheſklopniſa pſchi wohladanju zuſeje. „Taſko jej“ — Martinez Sara praji — „ſamý ſtvojego wopryta powiedach a jej pſched wocži ſtajach, kaſka wulka hręſchniza je a tak jara bójſkeje hnady potrjeba, ſyly ſo jej conjaču a wona ſo mi nutrnie džakowasche.“ Tute ſyly a tutón džak daschtej mlodej duſchowpaſthzy khrobloſc̄. „Ja ſ njei“ — wona dale powieda — „na 23. ſtawje w ſcženju ſwiateho Lukacha podawſ w tamnym ſloſtniku czitach, kiž hac̄ runjeſ ſprawne khostanje ſa ſwoj njeſkuſ czerpjeſche, tola namaka hnadu pola ſtvojego wumozniſka.“ Po tutym prěnim poſpyc̄ ſi nutſka jaſtwovych murjow njebuchu jej durje ženie ſa to ſamknjene.

W ſpocžatku tuteho lětſotka běchu jandželske jaſtwie ſi wjeſteho džela wýſoke ſchule njeſcožinkow, hdzej ſo ſloſtnizy prawje roſwucžowachu w wumjeſtwie ſakon pſchec̄tupic̄. Yarmouth běſche w tym naſtupanju cziscze woſebje hubjene. — Wulki pſchiſtaw běſche w ſtajnoſci napjelnjeny ſi mnohimi lódžemi, kotrež muſoſki rybařtwa a wupłody ſabrikow w Norwich do najſdaleñiſhih dželov ſemje pſchinjeſechu. Nahladne twarjenja bohafuo pſchekupzow w Yarmouth dopokaſachu a niz ujenje 400 wulſich haſzow, kotrež hlowne dróhi ſi prawymi róžkami pſcherēſachu, ſwědczenje wo jara hustym wobydlerſtwie dachu. Čyle město czinjeſche pſchec̄zniwy, hluſki ſacžiſc̄. Na tym ſaunym kraju, po kotrej z hly elegantnych wulhodžerjow ſi džela ſa ſwoj lóſicht, ſi džela ſi džiwanja na ſtrowoſc̄i khodžachu, ſo jaſtwo ſběže, w kotrej z blukich murjach jedyn rjad ſloſtnikow druhemu ſledo-woſche. Njeſkonečne poſpyty běchu ſo czinile, wobſtejnosc̄e jatych polepſhic̄, tola wſchitke bjes wuſpečha. Sedyn po drugim rad tamne žalostne měſtne njeſcožinkow wohlada, ale woni mějachu ſami ſe ſtvojimi naležnoſczemi, ſe ſtvojim ſikowanjom a ſkutko-woſanjom, ſe ſtvojej ſrudobu a wjeſelom czinic̄, ſo na winu nje- myſlachu, kotrež ſebi czlowiske towarſtvo pſches dlesche wobſtacze tajkeho měſtna hubjenſtwa nabu.

Taſko Sara Martinez ſtvoje dželo ſapocža, tam hiſcze žadyn wucžer, žadyn jaſtwovych pređar njebe; ſi zyla ſo njebe poſpytowalo, poſloženie jatych polepſhic̄. Wonu ſo jednorje ſawjerachu a ſtvoj czaſ ſi bracžom, pſchizahanjom, klečom a ſtarjenjom pſchec̄zniſchu. Boža ſlužba njeſeſche ſo ſi zyla w jaſtwie a džen knjiesowym njebu na žane waſchne wobſedžbowany. Hiſcze hac̄ do l. 1836 běchu blónki ſpody ſemje cziscze czémne a nimale ženie njebu čerſtwy powetr do nich pſchec̄eny. „Sečzi“ — tak jedyn dohladowat powieda — „horzotu w tutych blónkach ſa lečzo jako duſhatu wopijaju; tola ſa ſymu te ſame czoploty dla pſchedcžahnu. Wone tak leža, ſo móza jatych czežko wobſedžbowac̄, a zyke naprawjenje tajke, ſo ſu ſa czlowiekow ſedma wobſedlomne. Zyle twarjenje je masane, wuske a njeſtrowe, khostanzu ſu ſi njerjadem a ſi kožinym khorosćzemi wobſtryte.“ —

Sečzi běchu, kaž Martinez Sarine liſty poſkaſaju, wſchelakeho ſchtanta a ſmyklenja. Pischewiedni Londonzhy paduſchi, kiž běchu něhdje na někajtim wjeſnym ſtvojdenju ſe ſakow ſtvoje wurubki ſebi ſhotowali; njeſcožiny, kotrejž běſtej njeſtedzenje a ſhudoſki paduſtſtu pſchivjedlej; ſanjerodžene hólzy, kotsiž běchu w pſchiſtawnym měſcze ſtvoj njeveſtym a pſchipadny khleb pytali; lódžniſy, kiž běchu, jako pſchi ſraju běchu, vjeni wſchelake ſtvojdenje a pſchec̄tupjenja ſkucžili; czeladniſy woboheho pſchiroda, kotsiž běchu ſo pſches hubjene towarſtvo ſi pſchec̄tupjenjam pſchec̄zivo ſtvojemu knjiesitu ſawjeſcz dali; ſanjerodžene žónſle, kiž běchu ſi ſtvojemu njerodnemu žiwenjenju hiſcze paduſtſtu a druhe ſtoscze pſchipožili; falschni hracžy; khudži, kiž běchu ſo ſi dželcerſkeho doma, hdzej ſo poſloženju roſwucžowachu (kaž je ſo ſi prawom prajiſo), do jaſtwia ſadžili, hdzej bu ſich wotčeňnjenje ſa njeprawdoſc̄ dokonjane.

To běſche dželo, kotrejuž ſo Sara Martinez poſhwycze. Po mało lětach dozpi najwažniſche ſamý ſtvojnego hladanja; roſ-

wucžowanje w nabožinje a ſchulſkih pſchedmjetach, dželanje w jaſtwie a po puſchezenju ſi jaſtwa. Hdzej wulzy a dželawi mužojo w ſdalenosc̄i to ſebi roſmyklowachu a wo tym ſwadžowachu, ſak možle ſo tajke wuſpeči doſežahntc̄, běſte tu khuda, njeſnata žónſka, kotrež to wſchitko ſe ſkutkom dopjelni. Wona mějeſche wjele czekotow pſchec̄tupic̄, kotrež někto wjozh njeſnaja; jaſtwinne hladanje bě tehdj hiſcze w džecžazych lětach. Ale wſcho, ſchtóž ſebi pſchedewſa, ſapschimy ſi prawym duchom, a wono móžeſche, woſebje hdzej na czaſ a ſtredki pohladasch, kiž jej ſi ſlužbje ſtejachu, ſedy lepje ſo czinic̄.

W ſpocžatku ſtvojego džela Sara Martinez ſebi žanhych wulſich wotmykleni njeſzini, tež žaneho woſebneho pomhanja nje-phytache, Wſchi kózdej krocželi do pređka ſda ſo, ſo je jejna ſaſada byla, to czinic̄ „ſchtóž runje najblíze ležesche“ a „czinic̄, ſchtóž móžeſche“. Nekotre měžazy doſlo porjadnie ſi jatym ſwiate píſmo czitasche. Wona pak tež pſchejſeſche, tych ſamych w czitanju a w piſanju roſwucžowac̄; teho dla bu ſa nju nuſne, wjetſchi džel ſtvojego czaſa, po tajkim tež ſtvojeje tydženskeje ſaſlužby woprowac̄, kotrež něhdje 10 ſchillingow wucžini, ſo by ſtvoje dobrotzinjaze wotpohlady dozvila. ſchtóž to naſtupa, doſlo njeſhablaſche. „Ja ſa prawo mějach“ wona prajeſche — „jedyn džen ſa tydžen woprowac̄, ſo bych jatym ſlužila. Nimo tuteho jeneho dnja hiſcze někotry druhi nadawa, bjes teho ſo bych pjenježnu ſchodu ſacžuwała, pſchetož wutrobne ſpolojenje ſacžuwač a Bože žohnowanje na mni wotpočjowasche.“

Tejna dalscha staroſc̄ bě, ſtvojeſche njeđele pſchewjesc̄. Po wjele proſtwach a napominanach jatych ſi temu dowjedze, ſo bychu „njeđelske ſemſchenje“ naprawili, ſi tym ſo jedyn drugim ſi biblije wucžita. Ale derje wjedzach, tak ſama powieda, ſo je jara czežko, tajke naprawjenje ſa dleschi czaſ ſdžerjeſ ſi ſtvoje ſtvoj ſwědomiteje wutrajnoſc̄e, teho dla bjerjeh porjadnie kožde njeđelske ranje jako pſchipoſlučařka na ſemſchenju džel.

Hdzej běſche tsi teta, „po tutym ſbožownym a měrnym pucžu“ — kaž jón mjenuje — ſchla, ſpoſna, ſo je proſnoſtſtvo w jaſtwie tak derje kaž ſi wonka jeho koreni telko ſlych pocžinkow, a ſo prožowasche ſebi pucž wumyſlic̄, po kotrejž by naſprjedy ſa žónſkich a potom tež ſa mužskich khostanzow dželo namakała. W lěcze 1823 jej jedyn knjes 10 ſchillingow dari a druhi w tym ſamym tydženju punt ſterlinga ſa wěz jaſtwa. Wona ſo teho dopomni, ſo možla tute pjenjeſy ſi wuzitkom ſa kupowanje dracžazych platoſ naſožic̄, ſi kotrejž dyrbjeli jecži bžecžaze drasty dželac̄ a kotrež dyrbjale ſo potom ſi jich lepſchemu pſchedawac̄. Tak ſo ſta. Wona ſebi pruhi wobſtara, pſchiręſa ſebi tkaniny a placžiſny ſa jednotliwe artile na tajke waſchne poſtaji, ſo pſchi pſchedawaniu hiſcze ſi dobytkom wuńdze. Tuta wěz ſo pſche wſchu měru derje radjeſche. Koſchle, ſuknje a druhe drasty buchu ſcžinjene.

(Pokraczowanje.)

Thſcherſki miſchtr.

(Skónečjenje.)

U kaž ſo woprawdze hotowasche do ſymneje hluſiny ſkocžic̄, na dobo kož hluſi wot Boha pohlanego jandžela, wołanje dželac̄: „Mano, moj nano!“ ſaklinča a hnydom ſo wootmolwi: „Tu ſym, moje džecžo; myſliſh ſebi, ſo tebje ſame wostaju? Man dže ſi zyla bjes tebje dale njemóze.“

Moz mało hluſow na mluženſtu, kiž chyſiſe runje ſi czežkim hręchom ſamomordaſtu na ſwědomju pſched Boži ſudniſki ſtol ſtupic̄, ſo wopijac̄ njemóze. — Kaž wot ruk ſwězneho Boha ſameho wobraſowanym ſtejſche na dobo pſched wóczkom jeho dūſhe wulka poſtawa najhwěrnischem nana, kotrejž njebeſche na wuſtym ſo bojec̄, ale jenož lubowac̄ — kotrejž jemu prěni króč w žiwenjenju roſhudženu, a kaž dyrbjesc̄ ſebi poſnac̄, prawu krutoſc̄ poſkaſa.

„Dyrbj wón ſe žalofežu do jamy pſchinic̄? Ně, thſaz kroč ne!“ ſyly jemu ſi wocžow ſepachu, horze ſeženje po nanowej ſnano na ſwězne ſhubjenej ſubofeži jeho pſchimy.“

U někto ſtipiſchtaj ſtarý herz a jeho ſyň ſi leſka; mały ſlepego nana ſtorczi a wobaj ſebi čapku ſcžehnjetaſ a mluđeho knjesa wo ſmilny dar poſchecſtaj.

„Mi je žel“, Oſkar tſchepotajo a ſo hańbujo wotmolwi, ſo ani ſlepemu na ſwojim dompučzu do Rummelsburga mały dar dac̄ njebožesche; „mi je žel, ale ja ſym ſam khudy handwerkſki.“ U ſchtóž ſi tſchepotazym hluſom wupraj, ſo w wokomiknjenju jako njeſhablaſze roſhudženje wobtwerdži. Ponížne chyſiſe czinic̄,

shtož ſebi nan žadasche; haj, wón chyſche tycer wuknyc, to tola hańba bycz njemóžesche, shtož ſebi nan žadasche. — — —

Někotre měšožy běchu ſo minytle, Oskar běſche druhí čloujek. Tamny wjedzor běſche hiscze wo michtra Balzarijow durje klapoł; tón běſche jeho pſchczelne pſchijak a jemu ženje czech njeda, tak běſche ſo tehdyn ſmiercz blēdeho młodzenza naſtróžil. Dobra wjeczer běſche ſa njeho pſchihotowana, czechle ſož tam ſtejſeſche; haj ſamo nowa draſta — w laſowym ſaku prěne měžacze pjenyesy — tam wiſasche; Oskar ſo ſtarazu ruku ſwojego nana ſaſo wylie ſebje czuſeſche, tak derje běſche wón ſwojego ſyna ſeſnał a ſebi myſlik, ſo draſtu roſpſcheda.

S wulkej pſchczelniwoſeſju michtra a michtrka ſi nowym wuczomzom wobkhadžowaschtaj. Tu pſchczelniwoſeſz wón ſe ſwérnej pilnoſeſzu a ſe ſczerpliwej wutrajnoſeſzu pſchi njewučenym džele ſaruna. — — Vjes ſwojimi dotalnymi towořſchemi njemóžesche a nočyſche ſo wjozu poſkaſeč, druhdy pak ſwojego michtroweho ſyna do ſale wuměwſeho muſeja pſchewodžesche, hđez džela nimale wſchitkých czaſow a michtrow wohlada.

Nětke halle prawje poſna, tak to wuměwſtwo ſubowaſche. — Někotry rjaný wobras wón dokonja a hdyž wulka teppichowa fabrika wupiſa, ſo dyrbja ſo muſtry ſi wobrasam na teppichi podač, ſi kotrychž najlepſe ſi pjenzejnym mytom wuſnamjeni, ſo tež wón wobdželi. Wón rjenje na papjeru hońtwu w St. Hubertus rykowasche, kotraž druhe wuſnamjenjenje doſta.

Nětko mějeſche na dobo 1000 hrivnow w rukomaj a ſphytowanje, ſo ſaſo do předawſeho njeporjadneho žiwenja podač, by wulke bylo, hdyž njebu ſwiate ſlubjenje wotpožil, nanej po ſluſhny bycz, a tón ſebi žadasche, ſo dyrbjeſche předy wuwuknyc, předy hacz jemu ſaſo na woczi pſchividze. — A duž heblowasche a volerowasche ſi wutrajnej pilnoſeſzu dale, doniz ſa lěto rjane pižanske bliđo hotowe njeběſche. Wón njebu jenož michtr, ale tež czechny ſobuſtaſtav tycerſkého ſiednoczenja pomjenowaný. — Potom do lubeho wotzneho kraja ſhwatasche. Šaſke ſaſowohladanje! Luby cžitař može jenož tu radoſeč dopoſnacž, hdyž ſebi na radoſeč nana w pſchirunaju myſli: „Tuton mój ſyn běſche morw a je ſaſo wožiwil, wón běſche ſhubjeny a je ſaſo namakany.“

Oskar možesche nět ſwoje ſtudije w Mnichowje dale wjescz, hđez bu tón, kotryž dženſa je: „wuměw po Božej hnadle“, kotryž ſo drje ſwojego njerofoma w młodocenji hańbuje, niz pak teho, ſo je ſi dobom tycerſki michtr.

Myſkle wo ženjenju.

Porucž temu knjeſej ſwoje pucže!

Bo E. Schrenku.

(Poſtracžowanje.)

Pſches měru ſrudna wěz je, ſo najwiažy bohatych myſli, ſo dyrbja prawje wulke hromady pjenyes měcz. To by jara rjenje a kſcheczijansky bylo, hdyž bychu ſebi młodzenzy khude žony brali. Polne žohnowanje na mandželſtwie wotpocžowacž njemóže, do ſotrehož ludžo ſameho mammona dla ſtupja. Hdyž někomu pſches wolenje po Božej wutrobje mammon pſchipadnje, njeh jón džakownje pſchivoſmje a jón ſi Božej cžesci wužiwa. To je tež do zyla ſwětnje, hdyž ſo pſchi žentwje ſteko wajnoſeče na ſchtant kladže, ſo ſemjenjo n. pſch. ludži nižſeheho ſchtanta ſazpiwaja. Pſchi tym wſhem ja woſpijetuju, ſo hdyž tež praſchenje ſa wobſedzenſtwom na Bohu njepodobne waschnje roſſudžicž njemóže, dyrbitaj tola dwaj čloujekaj, kiz chzetaj hromadze do mandželſtwa ſtupicž, ſebi w ſdželanosczi, w žiweniſkych nahladach a potrjebnoſeſzach tak daloko podomnaj bycz, ſo mózetaj ſebi bjes ſobu ſrošymicž. Njejeſi tak, je wobmyſlenje pſcheczivo tajkej žentwje wulke; to budje ſo na wſchelake ſtrony poſkaſacž, woſebje tež pſchi wočehnjenju džeczi, ſo ſo hromadze njehodžitaj.

Teſi pſcheczivo wulkej roſſudžele w ſdželanosczi wobmyſlenje, dyrbji ſo to ſame prajicž we wulkim roſſudžele w starobje, pſchi cžimž ſebi, kaž ſo roſumi, na něſhto mało lět njemyſlu. — So pſchewulki roſſudžel w starobje dobrý njeje, ſo hafle prawje poſnaje, hdyž ſo jedyn mandželſki ſefaruje. Luboſeč a pobožnoſeč drje wjeli wuſunataj, a w jenotliwych padach wulki roſſudžel starobj mandželſke ſbože njekash. So pak móhla ſtara žona wjeli mědſhemu mužej pomožniza bycz, ſajkuž trjeba, može ſo ſi czechka prajicž. A potom ſu tola tež padh, w kotrychž wulki roſſudžel starobj wulke ſphytowanja ſobu pſchinjeſe, ſo može ſo w wěſtych padach wot tajkeho mandželſtwa wotradžecž. Teſi muž něſhto starschi hacz žona, ma to wjeli mjenje prajicž hacz na wopat.

Cžim lepje ſo vjelovjeſkaj hromadze hodžitaj, cžim boſe je ſi žentwje radžicž. Wobžarowacž ſo teho dla dyrbji, ſo telko evangeliſtich do měſchanych mandželſtrow w ſi katholſkimi ſtupi. Ja ſym hido wjeli ſi katholſkimi wobkhadžowal a ſym wjeli ſprawnych, pobožnych ludži bjes nimi namakał, ja teho dla do tych nježluſham, kiz pſchego na katholſkych ſwarja. Hdyž ſym pſchi tym wſhem pſcheczivo měſchanym mandželſtwarem, ſo to ſi njeſluſču, ale ſi kſcheczijonskej wobhladniwoſeſzu stanje. Najwažniſcha pſcheczina, kotraž mje nuczi pſcheczivo měſchanym mandželſtwarem rěczeč, je ſjawne ſtejſeſche, na kotrymž katholſka zyrkej, měſhnizy, pſcheczivo naſhei evangeliſkej zyrkej ſteja. Wón ſwoju zyrkej hacz do teho czaſha ſa ſamobóžnyhcežinazu wobhladaja; my ſym w jich woczach cži wotpadnjeni, kiz žaneho prawa nimaja. Teho dla maja cži měſhnizy ſa ſwoju pſchibluzhnoſeſz ſtajnje ſchęzuwacž a muczieč w měſchanych mandželſtwarech. Wón tam, hđez je jin možno, kózdy ſredk wužija woſebje žony wabicz, ſo bychu džeczi a po možnoſeſzi tež mužojo katholſzy byli. Ja njepraju, ſo ſo to w wſchitkých měſchanych mandželſtwarech ſtava a ſo maja wſchitzu katholſzy měſhnizy to ſame ſtejſeſche; ale husto ſo to ſtava a mandželſka jednota ſchodusje. Byli naſ ſatholſka zyrkej ſa tajkých wobhladala, kotriž moža tež ſbóžni bycz, njebychmy ſi tajkím wobmyſlenjom na měſchane mandželſtwa hladacz trjebali. My pak bohužel to wot katholſkeje zyrkeje woczakacž njemóžemy.

Alle tež potom, hdyž měſhnizy tak kruče pſcheczivo měſchanym mandželſtwarem njeſtali, dyrbja ſa tola wotradžicž. Mabožinske nahladny katholſkeho ſu tola zyle hinashe hacz te evangeliſkeho kſcheczijana. Katholſki je ſe ſbóžnoſeſzu ſwojeje dusche zyle na měſhnika ſwjasany; evangeliſki džerži ſo ſwojego ſubeho ſubeho knjeſa Jeſom Chrysta. Katholſki je ſwjasany wſchitko něricž, ſhtož bamž praji; evangeliſki kſcheczijan niežo njeweri, ſhtož je pſcheczivo Božemu ſlowu. Katholſki je njeſnaty w bibliji; evangeliſki je w nej domach. Evangelſki kſcheczijan che ſi hnady pſches wěru do Jeſom Chrysta ſbóžny bycz; katholſki che pſches ſtuki ſbóžnoſeſz dostacž. Wobkhad katholſkeho kſcheczijana ſi jeho Bohom je zyle hinaschi hacz tón evangeliſkeho, wón ſo zyle na ſwuczenje waschnje ſložuje, hdyž evangeliſki kſcheczijan, cžerjeny wot ſwiateho ducha, po žadanju ſwiateje wutrobh ſe ſwojim Bohom wobkhadžuje. Evangelſki kſcheczijan woła ſo jenož ſi trojenickemu Bohu, město teho ſo ſo katholſki tež ſi ſwiatym, t. r. ſi ſemrjethym čloujekam woła. Dalshe roſdžele moža ſo hiscze mjenowacž, ale trjeba njeje. Štotož je ſo prajilo, wudožaha, kózdemu myſlazemu čloujekej ſjewicž, ſo ſtej katholſka a evangeliſka wěra jara wſchelakej — a teho dla mamy ſo měſchanych mandželſtwarem ſminycž.

Hdyž pak ſhto do tajkeho mandželſtwa ſtupi, to poſkaſuje, ſo to, pak to njerofomi pak je jemu to wſho jene. Mandželſtvo je najnutriſche ſiednoczenje na ſemi; duž je nufne, ſo ſtaj mandželſtak w najzwycięſtich wězach pſchesjene w poſnaču pucža ſbóžnoſeſze, w ſtejſeſche ſi Bohu pſches Chrystufa. Hđez w tym pſches jene njeſtaj, naſlepſe w mandželſtware pobrachuje. Ta ſrudna wěz ſo naſlepje w wotczeſhnenju džeczi ſjewi. Hdyž ſo džeczi bjes nana a macžerje džela, ſo maja hólzy nanowu a hólzy macžeru wěru, momy pſcheso roſtorhanu ſwójbu. Řajeje je to hubienſtwo! Hdyž pak ſo džeczi w jenej wěrje roſwuczuja, ma džel starſich, kotryž je druheje wěry, pak žaneho, pak ſadžewazeho ſacjihceža džeczi, ſhtož je woboj ſrudne. Štromadne, ſpečhowaze džecziwočehnjenje je pſchi wſchelakej wěrje starſich njemóžne. To dyrbja ſo wot měſchanych mandželſtwarem wotdžeržowacž.

(Poſtracžowanje.)

Wſchelake ſi bliſka a ſi daloka.

Nowy kraſny twar ſa khežorſtware ſejm je hotowy a ſo w khežorowej pſchitomnoſeſzi w druhéj poſožy novembra ſwiedzeňu wotewri.

Nowy wjachſchi president ſchlesynſkeje provinzy wjerch Haſfeld-Trachenbergſki je ſwoje ſaſtojnſtwo naſtupil a ſledowaze wofjewit: „Po tym, ſo je ſo Jeſo Majestoscy kralj nojmiłosćiwiſcho ſpodobalo, mje ſa wjachſcheho prezidenta ſchlesynſkeje provinzy po mjenowacž, ſym na dženžniſchim dnju moje ſaſtojnſtwo naſtupil. Budu ſa tym ſtacž, to ſame po měrje mojich mi wot Boha ſpožczenych možow w njestronitoſeſzi a prawdoſeſzi ſaſtawacž. Swojich krajow proſchu, ſo njebu mi ſwoje dowěrjenje ſapowiedzili. Gšo ſpushežam tež na podpjeranje mi podſtajenych wjachſeſzow.“

Wo khoroszci ruſkeho khežora běchu w poſledním czaſu ſrudne powjescze ſlyſhcež. Wón je tež czechko ſhoril, tola maju ſeſkarjo

nadziju, so sažo wotkori. Khežor je šo se ſwojej ſwójsbu na kupy Korfu w Grichiskim morju podał a zarewicž (frónprynz) jeho tak dołho ſastupuje.

W Chinje pschibjera njemér dla Japanskich dobyczow ſtajnie bōle. Žiwenje wukrajnych je w wulkim straſche. Tež miſionarow budze wjèle czerpicž dyrbiecž. Chineski khežor, liž ſo ſam njebeſki byn mjenuje, ma pječza wotpohlad, ſo knieženja wotrzej.

Jedyn ſchpaniſki kſchizit.

(Skónczenje.)

Psches klóſchtrſke wrota wuńdże ſwiatocžny czah. ſsu to pobožni mnichojo. Do předka dže prior, klóſchtrſki wychſchi, čeſczedostojny ſchedziwz. Woni ſtupja psches ludowe czrjody k hetmanej a wojaſam. Prior pſchitupi k ſwérnemu offižerej, wobjima jeho, byly džaka a pohnucža w wocžomaj a jemu rjeknje: "Sswérny mužo, tak možem ſu wam waschu ſmilnoſć a luboſć ſaplačicž? Wójna, kiž naſch wbohi kraj hido psches lěto wupſeži, je tež naſh něhdý tak bohaty klóſchtr khudu ſežinu. Nje-wobžedu ničio dale hacž tutón kſchizit ſ drohich ſamjencžow. Dowolcze mi, wam ſu darcicž a powižnycž. Wón nima mſda bycž ſu tutón ſkut ſmilnoſće, kothž ſeže nad tuthm měſcze a nad jeho wobydlerach ežinili. Tón Anjes naſh ſbóžnik, kiž je praſil: Schtož ſeže wóž ežinili jenemu bjes tymi mojimi najmjeñiſ ſuui bratrami, to ſeže wóž mi ežinili! wón chyłt wam tutón ſkut ſuboſče ſa ežož a wěčnoſć ſaplačicž a pozohnowacž. Wsmicze pak tutón kſchizit jako wopokaſmo naſchego džaka a jako traſaze dopomjenje na dženžniſchi džen. Bože najbohacžiſche žohnowanje budž wam a waschim ſchecžijanszy ſmyſlenym wojaſam. Naſche najhoržiſche a najdžakowniſche modlitwy budža was pſchego a ſtajne na wſchěh waschich pucžach pſchewodzecž."

Wutrobne ſłowa pobožneho a čeſczedostojneho ſchedziwza běchu hetmana hļuboko pohnule. Ale kſchizit njechaſche wſacž. Wón prajesche, ſo je jenož ſwoju kſchecžijansku pſchikluſhnoſć ežinil a ſyła žane ſaplačenje ſa to ſaſluzil njeſ.

Hisheže junkróč proſheſche jeho pobožny prior, kſchizit pſchjecž, ale jeho ſłowa běchu tež tón ras podarmo. Hetman wosta pſchi ſwojim wobaranju. Duž wołachu mužojo a žony, starschi a džecži i města kaž ſ jenym rtom: "Wsmicze jón, wsmicze jón!"

Tako to ſwérni wojažy kſlyſhachu, njemožachu ſo dleje ſdžerzecž. Woni wſchitzu wołachu: "Wsmicze jón, wsmicze jón, kňes hetmano, ſ tym čeſcžicže naſh wſchikli."

Hetman pohlada na ſwojich wojaſow. Woni wołachu hisheže junkróč te ſame ſłowa a ſyła ludowa czrjoda proſho pſchikluſhnoſće. Wón njemožesche dleje napſchecžiwo bycž a wſa ſpožczeny dar. Prior ſam powižny jemu kſchizit wokolo ſchije. Wſchitzu pak to widžo wylachu ſ wutrobnym wjeſelou. Hisheže kſhwiku pſchewywaſche kompanija pſched klóſchtrom. Mnichojo pſchinjeſechu ſažo, ſchtož mějachu a džakowni měſchcenjo pſchidachu dobrý džel wot ſwojeje wukhowaneje zyrobys. Skónczenje pak dyrbjachu ſo dželicž. Hisheže junkróč wuprajichu ſchpaniczenjo ſwérnym němſkim wojaſam ſwoj wutrobny a nutry džak. Potom ſo wutrobne roſjohnowachu a wojažy ſo ſažo do jich lehwa wróčiſhu.

Dompuež běſche wjèle wjeſelschi. Sswérni wojažy wjeſele ſpewachu a powjedachu. Tak pſchindžechu ſažo do lehwa a ſ ſwojim towařſham. Schto je hetman wo wuwjedženej pſchikafni ſwojim prijódſtajenym powjedžiſ, njeſemy. Ale mało dnjow poſdžischo mějeſche wón wulku bojoſć, jako jemu dobrý pſchecžel praſi: "Wſchitzu wojažy wjedža, tak by pſchikafnu wuwjedž a general je tež wſho ſhonik!" Wón pak ſo dale naſtrójicž njeſa a myſleſche ſebi: njech pſchindže, kaž pſchindže. Moje ſwědominje wſchak njeje wobcežene. ſyム w myſlach mojego ſbóžnika a po jeho ſłowie ežinil. ſemu chzu tež moje pucže porucžicž. Wón budže wſho derje ežinicž.

Tak čaſaſche ſwérny muž pođath do Božeje wole na wěžy, kiž pſchincž dyrbjachu. Pſchipoldnju teho ſameho dnja ſo wſchitzu offižerojo wot generala k wobjedu pſcheprokychu, tež naſch hetman. ſemu njebe wſho jene, jako dyrbjeschke nětk pſched ſwojego prijódſtajeneho ſtupicž. Wón mōjeſche wſchak ſa ſwoju njepoſkluſhnoſće najczeſtſche khostanje docžakacž. Ale wón porucži ſebje a ſwoju wěž hisheže junkróč temu Anjeſej a bu ſažo dobreje myſle.

General powita hetmana ſ khotnym woblicžom. Tako běchu dowobjedowali a ſo druh offižerojo wotkaliču, pſchikafa wón

jemu, ſo by hisheže khwili pſchi nim wostał, dokelž ma ſ nim něchtio řečecž. Towarſchojo ſu nětk wſchitzu prieč, jenož naſch hetman bě hisheže pſchitomny, kaž bě jemu pſchikafane. Duž ſo general k njemu wobroči. Dołho hlađa wón khotnje a mjelečo na hetmana. Skónczenje pak ſapſchija hetmanowu ruku a wobja jeho ſ wulkej wutrobnoſću. Potom wón jemu proſi: "Anjes hetmano, wóž ſeže ſo ſwérnje, wóž ſeže ſo kſchecžijanszy wopofaſali. Wóh chyłt, ſo bych ſa moji krajenjo tež tak ſmyſleni byli, kaž wóž! Duž bych my hido dawno ſyku ſchpaniſku dobyli, naſprjedy wutrobny a potočni města. Ta ſo džakuju wanu ſa tutón ſwérny ſkut ſo Wóh chyłt jón wam ſaplačicž!"

Hisheže tón ſamý džen jehaſche hetman na boču generaſa pſches lehwo. Hetmanowi pſchecželio běchu nět ſažo wjeſeli, jako jeho tak čeſcženeho widžachu. ſyła mjelečesche general wo ſyklu podawku a wſho ſo w wójníkum ſropoče ſkoru ſapomni.

Tako bu Napoleon nekotre lěta poſdžischo w Ruskej a Němſkej woſpjet pobith, poradži ſo tež ſchpanicžanam, franzowſke wojska ſ jendželſkej pomozu pſchewinycž. Franzowſky buchu ſkónczenje naſlowani, ſchpaniſku podacž a wopuſchecž. Tež němſke wojska, tiž běchu w ſchpaniſkej wojovalé, ſo do ſwojeje domiſny wróčiſhu. Sswérny hetman ſ H... bě ſebi w běhu tuteje wójny wulke čeſcže dobył. Wjèle čeſných ſnamjenjow pſchecže jeho wutrobno. Ale jeho a jeho ſwójby najdrožſhi ſchaz wosta tola ſchponiſki čeſný kſchizit.

Niz moja wola, ale twoja wola ſo stan.

Man mějeſche — tak jedyn duchowny ſam ſe ſwojeho ſhoniſenja powjeda — jeniczkeho, nadžiſe poloňeho, bohacže wobdarjeneho ſyna, ſotrehož wychſchi ſchecži ſchore. Hólež jemu ſkori, na ſmjerę ſkori. Man njemožesche a nočzysche ſo do Božich pucžow namakacž; jemu bě njeſno, ſwoje najeubſche temu Anjeſej wróčo dacž. ſorze modlitwu bědžesche wón wo ſiwenje ſwojeho džeszeja; ale žane ſacžucze wuſklyſhenja jemu njebu. Duž ſ Bohom wo ſwoje džecžo ſkurovi: ſo dyrbji jo jemu tón Anjes wostajicž, ſo jo njecha a njeſože podacž. A w tuthm hróſbnym bědženju pſchecžiwoje wutrobny bu jemu nahle ſnutkowna wěſtoſež: twoje džecžo budže ſiwe. Ale wſchitku wjeſelosće je wot teje hodžiny ſ jeho duſhe czeſkała. Wón k khoroložu ſwojeho džeszeja pſchitupi, ničio ſo njeje pſheměnilo; ſmjerę je bliže pſchichla — ale nan rjeknje k ſwojim, koſiž ſo temu džiwaju: wón budže ſiwe wostacž. Halle ſ pſchichodnym dnjom ſo móz khorosče ſama. Džecžo wotkori — ale wone je žaloſnje pſchecžiwoje: jaſnoſć jeho wocžow je wuhaſnena a ſwětko jeho ducha do nozy tupeſče ſacžemnjenie — taſke dženža hisheže tupe w čižim starscheju domje kħodži, hdžež tón, kiž tutu historiju powjeda, jako wołada, a nan ſam pod ſyłami na pſchecžela, na wboheho hólza pokasa ſ tymle ſłowami: "Hlaj, to je džecžo mojeje pſchecžiwoje modlitwy, ſa mnje wobſtajne khostanje, a nětk dyrbju tola wutrobny, ſchtož tehdy naſuſnyč nočzych: Wóteže, prawy Božo, twoja wola ſo stan!"

(S Pantoweho ſczenja ſwj. Mat.)

K roſpominanju.

Macž w pſchikluſe.

1. Macžerna ſwérnoſć je wſchědneje nowa.
2. Je-li macž tež kħuda, tola džecžu czeple dawa.
3. Schtož macžeri poſluchacž njecha, dyrbji ſkónczenje žandarmej poſluchacž.
4. Lěpje je, bohateho nana ſhubicž, dyžli kħudu macž.
5. Macžerna ruka je mjeħka, tež hdžiż khosta.
6. Macž móže ſkerje ſydom džecži ſežiwig, hacž ſydom džecži jenu macž.

"Pomhaj Wóh" je wot nětki niz jenož pola ſkiesow duchownych, ale tež we wſchědneje pſchecžiwoje dawařnjač „Sſerb. Nowin“ na wſach a w Budyschinje doſtacž. Ma ſchitworek lěta placži wón 40 np., jenotliwe čiſla ſo po 4 np. pſchedawaju.